

Resum meteorològic de l'any 1987 a Berga

per LLUÍS VILADRICH i PONS

L'abril de l'any 1986 va quedar instal·lada a Berga una nova estació meteorològica amb registre de precipitacions, temperatures, humitat relativa i direcció del vent.¹

És cert que Berga disposa d'un important registre de precipitacions gràcies a la meritòria tasca de Lluís Blanxart i Grau (1877-1891 i 1895-1896), Joaquim Serra i Huch (1914-1938), Domènec Serra i Serra (1942-1943) i Joan Baptista Pujol i Pons (des de 1955), però mai no han estat enregistrades les temperatures d'una manera essencialment correcta (és a dir, amb els termòmetres degudament protegits a l'interior d'una caseta meteorològica) com en aquests darrers anys.²

L'estació meteorològica abans esmentada es troba situada a la zona de la Vall-dan, a una altitud de 760 m i hi tenen cura de les observacions que s'hi realitzen en Francesc Gorchs i Jubanteny i na Concepció Corominas i Santacreu als quals, des d'aquí, vull expressar la meua més sincera gratitud.

Es tracta d'un observatori privat, senzill i casolà, però esperem que ben aviat el rellevi o l'acompanyi un observatori oficial complet en el qual s'enregistrin tot tipus de dades amb tota precisió i que permeti facilitar a tots els mitjans de comunicació una puntual i exhaustiva informació meteorològica de la nostra ciutat.

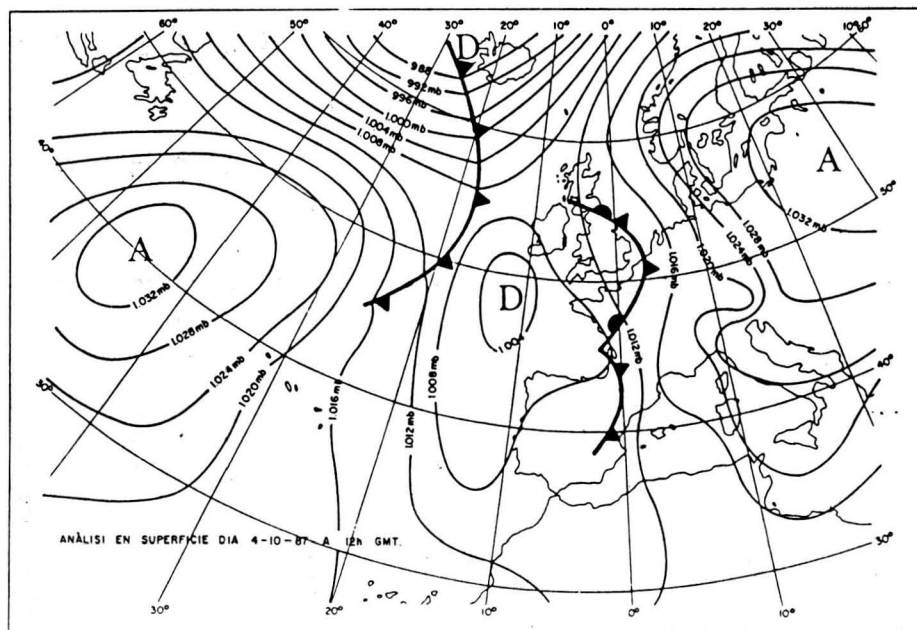
Des d'aquí instem al nostre Ajuntament perquè això sigui ben aviat una realitat tota vegada que Berga ho necessita i s'ho mereix.

A continuació us oferim una taula on es recullen les observacions enregistrades al llarg de l'any 1987 i que, aquesta vegada, deixarem a la lliure interpretació de cadascú. Val a dir, de passada, que qui estigui interessat més a fons en el tema, a les pàgines de «El Vilatà» hi trobarà les temperatures màximes i mínimes, la humitat relativa, les precipitacions i els meteors més significatius pel que fa a aquestes últimes de cada dia de l'any 1987 amb els totals i mitjanes mensuals de rigor.

I per acabar, farem uns breus comentaris mensuals que poden ajudar a copsar com ha estat l'any 1987 des d'una perspectiva meteorològica.³

Gener

Durant aquest mes dominaren la situació meteorològica els potents anticiclons situats al nord d'Europa. Això no va impedir, però, que s'originessin depressions al sector sud d'aquests anticiclons, les quals possibilitaren que el dia

La situació atmosfèrica esquematitzada per aquestes isòbares fou la que propicià les precipitacions més importants de l'any a molts indrets de Catalunya. A Berga, entre els dies 4 i 5 d'octubre es van recollir 571 l/m². (Mapa del temps extret de «El medi atmosfèric a les comarques de Barcelona», 58).

TAULA DE LES DADES METEOROLÒGIQUES DE BERGA DEL 1987

VARIABLE	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Juny	Juliol	Agost	Setemb.	Octub.	Novemb.	Desemb.	ANY
Mínima	-6,5	-9	-2	1,5	1	3,5	10	9	12	4	-2,5	-3	-9
Temperatures extremes/°C													
Màxima	16	19	21	24	27	33	33,5	38,5	33,5	25,5	21	20,5	38,5
Temperatura mitjana/°C	3,3	5,0	7,3	12,3	13,6	18,1	20,9	22,8	21,4	13,8	8,3	7,9	12,9
Dies amb temperatura mínima de 0°C o inferior	20	12	7	0	0	0	0	0	0	0	8	4	51
Dies amb temperatura màxima de 30°C o superior	0	0	0	0	0	3	9	14	11	0	0	0	37
Mínima	21	21	21	28	26	21	38	41	43	52	17	20	17
% extrems d'humitat relativa													
Màxima	97	100	100	94	100	94	100	100	94	100	100	91	100
% mitjà d'humitat relativa	69	62	70	62	69	63	70	67	67	76	66	69	67
Precipitació total/l.m ⁻²	47,0	33,8	38,9	71,9	99,2	25,8	109,1	82,4	74,2	190,1	24,2	66,7	863,3
Dies amb precipitació	8	11	14	10	13	11	19	9	11	15	6	7	134
Dies amb precipitació de 30 l.m ⁻² o superior	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	0	0	3
Dies amb precipitació inapreciable	2	1	1	0	3	1	2	1	1	2	1	0	15
Dies amb tempesta	0	1	0	2	1	3	8	5	4	2	0	0	26
Dies amb pedregada	0	0	0	1	0	0	1	1	2	0	0	0	5
Dies amb nevada	3	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	7
Dies amb boira	3	2	8	2	5	0	2	1	0	0	3	7	33
Direcció predominant del vent	NW	N	N/SW	W	NW	NW	NW	NW/SW	NW	NW	NW	N	NW
Dies amb calma	16	17	11	13	5	5	4	7	13	10	17	15	133
Mínima	978	993	1007	992	1009	1010	1006	1011	1006	995	988	995	987
Pressions atmosfèriques extremes/hPa (QNH) (5)													
Màxima	1028	1026	1023	1026	1022	1026	1022	1021	1026	1021	1030	1033	1033

14 s'enregistrés la pressió atmosfèrica més baixa de tot l'any (amb una caiguda de 20 hPa entre els dies 12 i 14) i que el dia 13 caigués sobre Berga la nevada més important de tot el període considerat en aquest article (8.8 l/m²).

Febrer

Entre els dies 18 i 21 es produí una onada de fred en què s'enregistrà la temperatura mínima absoluta de l'any, -9 °C.

Com a fruit de les típiques depressions mediterrànies que produeixen temporal de llevant, el dia 10 tingué lloc la primera tempesta anual i entre els dies 17 i 18 es recolliren 10 l/m² de neu.

Les pluges enregistrades van ser una mica inferiors a les normals.

Març

D'aquest mes cal destacar-ne tres fets: les fortíssimes rafegades de vent que començaren entre la tarda i el vespre del dia 29 amb una rufagada de neu de ponent i que es perllongaren durant dos dies més amb vents de component nord i de tanta violència que causaren importants desperfectes a la nostra comarca (la més afectada de Catalunya), especialment a la zona del Polígon Industrial de Berga, amb danys avaluats en moltes desenes de milions de pessetes de pèrdues; la boira, que s'ajagué sobre la nostra ciutat durant 7 dies (des del dia 4 fins al 10, pràcticament sense cap interrupció) i encara els 10 dies seguits en què s'enregistraren precipitacions, si bé poc importants, mai inapreciables (des del dia 4 fins al dia 13).

Abril

Plogué un xic menys del normal i les temperatures foren superiors a les habituals.

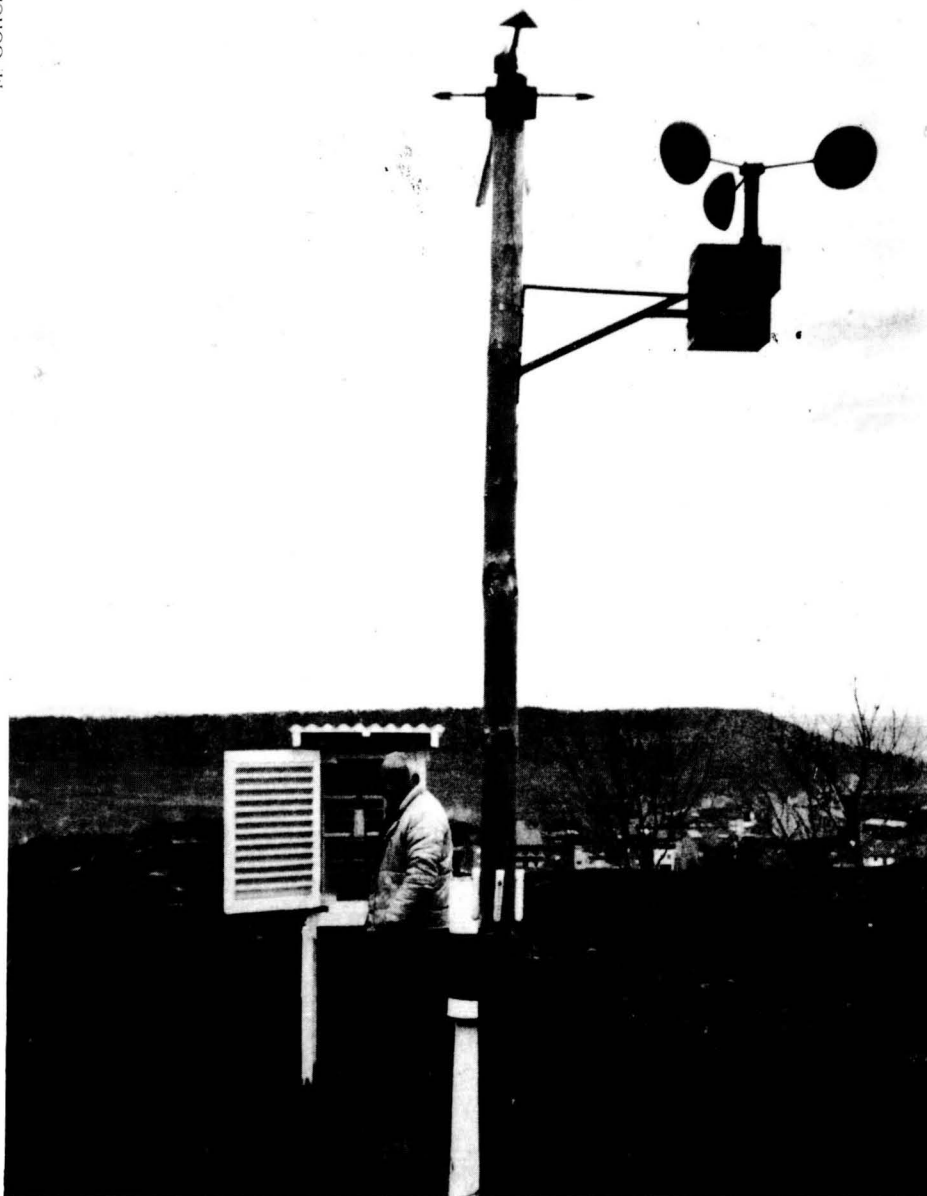
Entre les precipitacions importants enregistrades cal destacar la de 84 l/m² a la C.T. de Cercs, corresponent als dies 2 i 3 (durant el mateix període, a St. Jordi s'enregistraren uns 78 l/m² i a Berga tan sols 41,6 l/m²).

Maig

Una depressió situada entre la Península i les Illes, els dies 16 i 17, ens féu arribar pluges del nord-est que resultaren ser les més importants del mes.

El dies 3 i 19 es produïren les darres nevades de primavera a l'Alt Berguedà. La Tosa d'Alp, el Puigllançada, els

M. GORCHS

L'estació meteorològica de la Valldan: la idoneïtat de l'emplaçament dels instruments i el zel de l'observador són factors essencials pel que fa a l'enregistrament de dades meteorològiques.

Rasos de Peguera... encara pogueren lluir, en aquestes dates tan avançades, el seu mantell blanc uns quants dies més.

Juny

Mes amb precipitacions molt inferiors a les normals (només s'arribà a registrar un 25% del que és corrent).

El mes acabà amb calor degut a l'anticicló de les Açores.

Els dies 20 i 21 pogué observar-se la desfeta (vaporització) de cúmuls provinents del nord i de l'oest respectivament.

Juliol

Les precipitacions foren clarament superiors a les normals. El pas d'un front

a les darreries del mes proporcionà la quantitat més important.

Una conseqüència de l'abundància de les precipitacions fou l'absència d'incendis forestals de consideració.

Les temperatures foren més baixes que les ordinàries.

Agost

A molts indrets de Catalunya, el dia 15 s'arribà a registrar la temperatura màxima absoluta del segle. A Berga la temperatura màxima (la màxima absoluta en el curt període d'observacions disponibles fins ara) fou de 38,5 °C.

Com a nota curiosa direm que el dia 16, en què s'enregistrà una màxima de 36,5 °C (la tercera més alta del mes),

als Rasos de Peguera, concretament als Rasos del Mig, hom podia disfrutar al migdia solar d'una temperatura d'uns 28 °C si tenia la precaució d'instal·lar-se sota l'ombra d'un bon pi.

Si tenim en compte que a l'estació meteorològica de la C.T. de Cercs, la que disposa d'un registre de temperatures més complet de la comarca, el dia 15 s'arribà als 38 °C i que en anteriors ocasions s'havien assolit les màximes anuals de 41 °C (6-VII-1982), 39 °C (30-VII-1983) i 38 °C (24-VII-1984) hem de concloure que al Berguedà, amb tota seguretat, la temperatura del dia 15, tot i ser la màxima absoluta corresponent al mes d'agost, no establí pas el rècord absolut del segle com succeí a d'altres indrets.

A tot això hem d'afegir-hi encara que les altes temperatures esmentades anaren acompanyades de formació de calitja i que en algunes cases de pagès se'ls moriren alguns animals (conills, per exemple).

Per altra banda, cal mencionar que el dia 12, de Berga estant, pogué observar-se un cúmulo-nimbus aïllat aparentment situat sobre la Serra de Pic-en-cel.

Les pluges foren menys importants que de costum.

I no podem deixar passar per alt la lleugera nevada que es produí el dia 24 a les parts més altes de la Tosa d'Alp, Moixeró i Cadí.

Setembre

La persistència d'un anticicló centrat a la Mediterrània va impedir la penetració de les depressions atlàntiques.

Les precipitacions, menys importants del que és habitual, es repartiren en dos episodis: un a base de tempestes a començaments del mes i l'altre consistent en pluges poc importants al llarg de les dues últimes setmanes.

Les temperatures, en general, foren elevades, tant les màximes com les mínimes.

Octubre

El mes d'octubre va resultar ser, amb diferència, el més plujós de l'any, amb 190,1 l/m². Però aquesta quantitat, tot i ser molt superior a la precipitació mitjana de Berga corresponent al mes d'octubre (uns 65 l/m²) va quedar curta en front dels 243 l/m² recollits a Manresa; dels 387,7 l/m² de Barcelona (que aquest mes té una precipitació mitjana de 80 l/m²), dels quals 320,2 l/m² cor-

respongueren tan sols als 5 primers dies; dels 369 l/m² de Cercs (únicament superats pels 407 l/m² del gener de 1979) o dels 430'5 l/m² del Prat de Llobregat.

Les precipitacions més importants, les del primer terç del mes, anaren associades a vents de llevant.

Les temperatures foren inferiors a les normals.

Novembre

Fou un mes pobre en precipitacions, però els dies 8 i 9 aquestes foren generalitzades arreu del país a conseqüència d'una depressió que, tot i que era poc profunda, s'activà gràcies a l'aire fred que hi havia en altura.

Els últims dies del mes es van començar a estendre les temperatures mínimes inferiors als 0 °C.

El dia 7 va nevar a les parts culminals de l'Alt Berguedà i el dia 23 les nevades arribarem al St. Corneli i els voltants de La Nou.

Desembre

El darrer mes de l'any va tenir un comportament atípic tota vegada que les temperatures van ser força més altes que les corresponents a aquesta època de l'any, amb tan sols 4 dies amb mínimes inferiors als 0 °C.

Les precipitacions van ser lleugerament superiors a les normals i van quedar restringides a la primera quinzena del mes.

La segona quinzena va ser dominada per un potent anticicló que va permetre enregistrar la pressió atmosfèrica més alta d'aquets 365 dies.

Conclusió

Globalment, l'any 1987 ha estat normal pel que fa a la precipitació total i de tendència tèrmica benigna, tot i que tant les precipitacions com les temperatures han tingut una distribució bastant irregular.

Mentre que les precipitacions, per estacions, acostumen a repartir-se seguint l'ordre decreixent estiu-primavera-tardor-hivern, l'any passat quedà caracteritzat per la seqüència tardor-estiu-primavera-hivern. A conseqüència d'aquest repartiment, el dia 10 de desembre l'embassament de la Baells arribà al 98% de la seva capacitat màxima, cosa que no succeïa des del mes de novembre de 1982. A tot això podem afegir-hi que els períodes sense cap mena de precipitació

han estat, de fet, poc importants, i com a exemple citarem els tres de més llarga durada: 14-31 de desembre (18 dies), 5-20 de setembre (16 dies) i 8-20 d'agost (13 dies).

I referent a les temperatures, com a fets significatius destacarem que els mesos d'agost, setembre i desembre han tingut temperatures clarament superiors a les normals i que el nombre de dies amb glaçades ha estat força inferior al normal i que han transcorregut 235 dies sense que se'n produís cap.

NOTES:

1. Fa uns quants anys es van instal·lar estacions meteorològiques escolars amb caseta inclosa al C.P. St. Joan, al C.P. Sta. Eulàlia i a la Salle, però en totes elles hi ha hagut manca de continuïtat en les observacions. De fet, tan sols tenim constància d'un total d'onze mesos d'observacions (alguns incomplets) al C.P. St. Joan al llarg de tres anys (1981-83) i durant els quatre primers mesos de 1986 al C.P. Sta. Eulàlia.
2. La caseta meteorològica és instal·lada al mig d'un camp amb herba al terra i amb els seus voltants lliures d'obstacles. El termòmetre de màxima i mínima i el termòmetre humit que hi ha al seu interior, tots ells contrastats, es troben a 1'3 m del sòl. El pluviòmetre és de tipus Hellmann i la seva boca és a una altura de 1'2 m; la base és recoberta d'herba. El penell, amb l'eix proveït de coixinets, es troba a una altura de 2'75 m. Totes les dades de la taula han estat enregistrades a les 8 hores solars.
3. Els comentaris mensuals que hem realitzat no pretenen pas ser molt detallats. Ens limitem a fer algunes consideracions basades en les dades enregistrades i en notícies d'origen divers i a esmentar algunes observacions curioses realitzades a l'atzar.
4. Les persones interessades en les dades enregistrades pels observatoris meteorològics oficials o en muntar-ne un poden adreçar-se al Centre Meteorològic Zonal de Barcelona de l'«Instituto Nacional de Meteorología», carrer Roure s/n. 08080 Barcelona. Apartat de correus 6127 - Barcelona.
5. Per al seguiment de la pressió atmosfèrica s'ha utilitzat un alímetre-baròmetre «Thommen» de la sèrie TX.

BIBLIOGRAFIA

- DIPUTACIÓ DE BARCELONA. SERVEI DEL MEDI AMBIENT, 1987. *El medi atmosfèric a les comarques de Barcelona*, 49-60 (gener-desembre 1987).
- GARCÍA SELLÉS, C. i MARTÍN VIDE, J., 1988. 1987, ¿un año muy lluvioso en Barcelona? *La Vanguardia*, Barcelona 24 de gener de 1988: 50.
- REGIÓ 7, Manresa 24 de gener de 1988: 40.
- VILADRICH, L., 1985. *Geografía física* (dins «Diari de natura, estiu 1984»). *L'EROL*, Berga, 12: 14-21.
- VILADRICH, L., 1987-8. *Dades meteorològiques*. «El Vilatà», Gironella, 52-59.

Lluís Viladrich i Pons